

СЁННЯ СВЯТА КАМУНІСТЫЧНАЙ ПРАЦЫ УСЕ НА СУБОТНІК, ПРЫСВЕЧАНЫ ДНЮ НАРАДЖЭННЯ У. І. ЛЕНІНА!

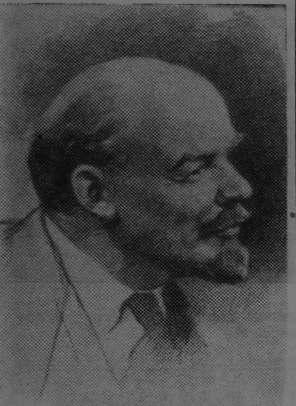
ПРАЛЕТАРЫ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

ГОМЕЛЬСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ, ПРАФКОМА
І МЯСЦОМА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАўНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 14 (147)   Субота, 21 красавіка 1973 г.   Год выдання 4-ты   Цана 2 кап.

★ ★
22 КРАСАВІКА —
103-я ГАДАВІНА
ДНЯ НАРАДЖЭННЯ
У. І. ЛЕНІНА.

У. І. ЛЕНІН.
Малюнак народнага мастака
РСФСР П. Васільева.
Фотакроніка ТАСС.

ПЕРАМОЖЦЫ АГЛЯДУ— КОНКУРСУ

Арганізацыйны камітэт пад-
веў вынікі агляду-конкурсу фа-
культэтаў універсітэта на леп-
шую арганізацыю навукова-да-
следчай работы студэнтаў, які
прывячаўся 50-годдзю ўтварэн-
ня Саюза ССР. Пераможцам
стаў біёлага-глебавы факультэт.
Яму прысуджаны пераходны
чырвоны сцяг. Другое месца ў
аглядае-конкурсе дасталася геа-
лагічнаму факультэту, трэцяе —
фізічнаму, чацвёртае — гіста-
рыка-філалагічнаму, пятае —
механіка-матэматычнаму, шостае —
эканамічнаму і сёмае —
факультэту фізічнага выхаван-
ня.

У прынятай пастанове арга-
мітэт адзначыў, што агляд-кон-
курс садзейнічаў папулярыза-
цыі волюты арганізацыйна-маса-
вай і метадычнай работы леп-
шых кафедраў і факультэтаў,
камсамольскіх прафсаюзных арга-
нізацый і саветаў па навукова-
вай рабоце студэнтаў, выяўлен-
ню, аналізу і распаўсюджванню
новых эфектыўных метадаў і
форм арганізацый НДРС. Пры-
кметна павысіўся узровень на-
вукова-даследчай работы студэ-
нтаў, іх даследаванні сталі больш
глыбокімі і каштоўнымі для
практычнага прымянення.

Цікавыя, захапляючыя лабараторныя доследы праводзяць
студэнты фізічнага факультэта. За гады вучобы ва універсітэце
яны набываюць багатыя веды ў важнай галіне навукі.

НА ЗДЫМКУ: першакурсніцы факультэта выконваюць ла-
бараторную работу.
Фота А. Рудчанкі.

У ФОНД ГОРАДА ГАГАРЫНА

Сярод камсамольцаў і мола-
дзі нашай краіны шырока раз-
гарнуўся патрыятычны рух за
збор сродкаў у фонд горада
Гагарына — радзімы першага
ў свеце пакарыцеля космасу
Ю. А. Гагарына.

Актыўна ўключыліся ў збор
сродкаў і студэнты нашага уні-
версітэта. Так, усе байцы буд-
даўнічых атрадаў абавязаліся
адпрацаваць на будоўлях Гоме-
ля па чатыры гадзіны і заробле-
ныя сродкі пералічыць у гэты
фонд.

Добры пачатак зрабілі байцы
будоўнічага атрада «Альба» з
эканамічнага факультэта. Пад
кіраўніцтвам свайго камандзіра
У. Дзюбы яны першымі старан-
на папрацавалі на аб'екце буд-
трэста № 14.

Выканалі свой пачэсны абавязак таксама байцы будоўні-
чага атрада «Альтаір» з фізіч-
нага факультэта і іншыя.

ФОТАВЫСТАўКА ГЕОЛАГАў

Спяшаўся, пспячы каменні,
горны ручай, швіла абляна, ва
ўпор глядзеў на сабраўшыхся
лазк. Усе цуды сабраліся ў ад-
ным пакоі, а дапамог гэта зра-
біць аб'екты фотакамеры.

Жанравыя здымкі, пейзажы,
партрэты былі прадстаўлены
на конкурсе нашага факультэ-
та.

Журэ вызначыла лепшых
аматараў фатаграфіі. Адзначы-
ны работы А. Лаптухова (за
здымак «Брыгадзіры»), Л. Гулі-
са (за партрэт «Адиакерніца»),
В. Байдуна (за серыю пейза-
жаў) і Г. Катонавай (за калё-
ровыя пейзажы).

О. ПУЦІЛАВА,
студэнтка трэцяга курса
геалагічнага факультэта.

РАЗМОВА АБ ПРАФЕСІІ

Кожнага студэнта цікавіць
яго будучая спецыяльнасць.
Адной з форм пазнання яе
на нашым факультэце сталі
сустрэчы са спецыялістамі
вытворчасці.

На мінулым тыдні нашай
госцяй была начальнік пла-
нава-вытворчага аддзела Го-

ВЕСТКІ З ФАКУЛЬТЭТАў

мельскага шарыкападшыпні-
кавага заводу Кацярына Пят-
роўна Чапурка.

К. П. Чапурка адзначыла,
што студэнт павінен як мага
больш даведацца аб вытвор-
часці ў сценах вышэйшай на-
вучальнай установы, каб
прышоўшы на прадпрыемства
мог смела ўзяцца за дару-
чаны ўчастак работы.

В. РАЗУВАНАў,
студэнт групы Т-22
эканамічнага факультэта.

НА ДОБРАўПАРАДКАВАННІ

Набліжаецца лета — час трэцяга працоўнага семестра. Байцы буд-
даўнічых атрадаў сур'ёзна рыхтуюцца да адказнага выпрабавання
— працы на прамысловых і сельскагаспадарчых аб'ектах, імкнучыся
ўнесці свой сціплы ўклад у выкананне планаў трэцяга, рашаючага
года дзевяціх пшчгодкі.

А пакуль што байцы будаўнічага актыва ўдзельнічаюць у грамад-
скім жыцці ўніверсітэта. У мінулы суботы арганізавана выйшлі на
добраўпарадкаванне ўніверсітэцкай тэрыторыі байцы атрада «Ма-
тэматык-73». Усе работы сумленна папрацавалі, паказалі свае леп-
шыя працоўныя якасці.

В. ШКРАБАў, камісар атрада.

НА МІЖРЭСПУБЛІКАНСКОЙ СТУДЭНЦКАЙ КАНФЕРЭНЦЫІ

У Каўнасскім політэхнічным ін-
стытуце праведзена трохдзённая
XIX канферэнцыя студэнцкіх на-
вуковых таварыстваў вышэйшай
навучнай устаноў Прыбалтыкі
і Беларускай ССР. Першая канфе-
рэнцыя такога маштабу адбылася
ў 1955 годзе, і на ёй омыло прад-
стаўлена толькі 80 дакладаў. Аля-
нак яна паклала добры пачатак
для будучых навуковых сустрэч
студэнтаў брацкіх рэспублік. І гэта
дружба з кожным годам раз-
віваецца і ўмацоўваецца, а ў
апошнія гады ў рабоце канферэн-
цыі прымаюць удзел студэнты
вышэйшых навучных устаноў Мас-
квы, Ленінграда, Азербайджана,
Малдавіі, Расійскай Федэрацыі,
Значыць, СНТК ВНУ Прыбалтыкі
і Беларусі становіцца вялікім сту-
дэнцкім інтэрнацыянальным свя-
там.

У XIX канферэнцыі ўдзельнічалі
пасланцы больш як 40 ВНУ з 10
рэспублік краіны. На 29 секцыях

было прачытана больш як 450 да-
кладаў. Па традыцыі найбольшую
колькасць дакладаў прадстаўляюць
навуцальныя установы — аргані-
затары гэтай канферэнцыі (50—60
дакладаў): Беларускі, Каўнаскі,
Рыжскі і Талінскі політэхнічныя
інстытуты. Гэта і вызначыла са-
стаў удзельнікаў і тэматыку работ
канферэнцыі — секцыі электра-
станцый, электрапрывода, элект-
рычных машын, аўтаматыкі, ра-
дыётэхнікі, вылічальнай тэхнікі,
металазнаўства, механікі, тэхнало-
гіі машынабудавання, лёгкай і
харчовай прамысловасці, архітек-
туры, будаўніцтва і эканомікі і
іншыя.

Такія міжрэспубліканскія наву-
ковыя канферэнцыі студэнтаў ста-
новяцца сур'ёзнай навуковай шко-
лай для яе ўдзельнікаў. Тут акты-
вісты СНТ, якім спадабаюцца на-
вуковыя даследаванні, дзеліцца
сваім вопытам, правярваюць мета-
ды даследчай работы, даведваюць-

ца, у якіх галінах навукі працую-
ць студэнты іншых навуцальных
устаноў, высвятляюць найбольш
актуальныя праблемы, дамаўляюць
ца аб сумеснай рабоце.

На пленарным пасяджэнні кан-
ферэнцыі з вялікай цікавасцю быў
сустрэты даклад міністра вышэйшай
і сярэдняй спецыяльнай адукацыі
Літоўскай ССР прафесара Г. За-
буліса. Ён падкрэсліў неабход-
насць дабівацца не толькі маса-
ваці, але і высокага ўзроўню і
выніковаці студэнцкіх даследа-
ванняў. У гэтым плане вельмі
эфектыўна ўключыліся НДРС у
вучэбныя планы. У Каўнасскім полі-
тэхнічным інстытуце навукова-да-
следчая работа ўведзена на 12
спецыяльнасцях з 43. Гэта дазва-
ліла дабіцца ядрэнных вынікаў:
у навукова-даследчай рабоце пры-
маюць удзел 4909 студэнтаў, або
61 працэнт іх саставу дзённага
аддзялення. Па гаспадарча-дагавор-
най тэматыцы студэнты летась
выканалі работ на 702 тысячы
рублёў, атрымалі 18 аўтарскіх па-
сведчанняў, на рэспубліканскі
конкурс прадставілі больш як 800
работ, укаранілі 233 студэнцкія
навуковыя работы і г. д.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

НАРАДА ГЕАБАТАНІКАў

Ва Уладзіміры па ініцыятыве інстытута
«Расгіпразем» адбы-
лася нарада па геаба-
танічнаму абследаван-
ню кармавых угод-
дзяў з мэтай абагуль-
нення вопыту і ўдас-
каналвання метадыкі
даследаванняў.

У нарадзе ўдзельні-
чалі вучоныя Маск-
вы, Новасібірска, Ук-
раіны, Башкірыі,
Каўказа, Беларусі і

інш. Было заслухана
звыш 30 дакладаў. На
працягу двух дзён аб-
мяркоўваліся пэтанні,
звязаныя з вывучэн-
нем кармавых угод-
дзяў розных раёнаў
краіны. У рабоце на-
рады прынялі ўдзел
работнікі Міністэрства
сельскай гаспадар-
кі СССР.

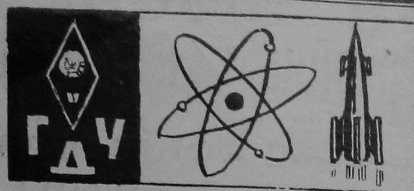
Ад Гомеля на нара-
дзе з дакладам «Вы-
дзяленне лугавых аса-
цыяцый па метадзе
Браун-Вланка» выступіў
аўтар гэтых рад-
коў.

Сутнасць нарады
прадэманстравана разгорт-
ваннем даследчых ра-
бот па вывучэнню
кармавых угоддзяў у
нашай краіне.

нацыі праводзімых да-
следаванняў у машта-
бе краіны.

Нарада будзе са-
дзейнічаць далейшаму
разгортванню дасле-
даванняў па вывучэн-
ню кармавых угод-
дзяў.

Л. САПЕГІН,
в. а. дацэнта
кафедры батанікі,
кандыдат біяла-
гічных навук.

Запрашае
НА ВУЧОБУ

ФІЗИЧНЫ

ФАКУЛЬТЭТ

НЕУЗАБАВЕ пасля адкрыцця ўніверсітэта на нашым факультэце былі створаны дзве спецыялізацыі: «Фізіка цвёрдага цела», «Радыёфізіка», па якіх летась адбыўся першы выпуск. У напярэднім навучальным годзе ўвядзена спецыялізацыя па тэарэтычнай фізіцы. У будучым колькасць спецыялізацый значна ўзрастае.

дэнтаў пад кіраўніцтвам кваліфікаваных спецыялістаў выконваюць не толькі вучэбную, але і навуковую работу. У нас актыўна працуе студэнцкае навуковае таварыства, у якім аб'яднана больш як палавіна ўсіх студэнтаў. Члены СНТ рэгулярна выступаюць на канферэнцыях і семінарах у ВНУ рэспублікі і краіны, іх работы атрымваюць высокую адзна-

Патрабаванні да фізічных даследаванняў і выкладанне фізікі цяпер настолькі высокія, што фізікі — тэарэтыкі знойдуць прымяненне сваім ведам усюды, дзе толькі ёсць справа з фізікай. Не выпадкова кафедра тэарэтычнай фізікі служыць на нашым факультэце базай для стварэння новых спецыялізацый. У прыватнасці, цяпер інтэнсіўна ідзе падрыхтоўка для адкрыцця новай спецыялізацыі «Спектраскапія і атамная фізіка». Ужо ёсць спецыялісты патрэбнага профілю і добрая эксперыментальная база. У будучым навучальным годзе 14 чацвёртакурснікаў факультэта, якія спецыялізуюцца на кафедры тэарэтычнай фізікі, будуць слухаць адпаведныя спекурсы, выконваць лабараторныя і курсавыя работы па гэтай тэматыцы. Новая спецыялізацыя вельмі перспектыўная. Студэнты атрымаюць трывалыя веды па оптыцы, спектраскапіі, электрвакуумнай тэхніцы. Будучыя спецыялісты змогуць прымяняць свае веды ў атамнай і касмічнай тэхніцы, у даследаваннях па радыёэлектроніцы, квантавай электроніцы.

НА ЗДЫМКУ: вучэбна-лабараторны корпус фізічнага і механіка-матэматычнага факультэтаў універсітэта.

ПРАФЕСІЯ ШЫРОКАГА ПРЫМЯНЕННЯ

Тыя, хто заканчвае фізічны факультэт, накіроўваюцца на работу ў навукова-даследчыя інстытуты, у вышэйшыя навучальныя ўстановы, школы, на заводы, у заводскія лабараторыі і канструктарскія бюро. Колькасць студэнтаў, якія паступаюць да нас на вучобу, з кожным годам павялічваецца. Сёлета на першы курс заплававана набраць 150 чалавек. За пяць гадоў вучобы студэнты пазнаюць шмат новага, цікавага. Ужо цяпер на факультэце ёсць шмат добра абсталяваных лабараторый. У іх сту-

ку на конкурсах. Як загадчыку кафедры мне некалькі раз перабраваў хочацца расказаць аб спецыялізацыі па тэарэтычнай фізіцы. Цяпер яна мае ў навуцы вялікае значэнне. Як правіла, на гэту спецыялізацыю паступаюць найбольш падрыхтаваныя па фізіцы і матэматыцы студэнты, якія за два з палавінай гады навучання на нашым факультэце вызначыліся здольнасцю да лагічнага мыслення і жаданнем засвоіць фундаментальныя законы сучаснай фізікі.

У. СТАРЫКАУ,
в. а. дэкана фізічнага факультэта, заг. кафедры тэарэтычнай фізікі, кандыдат фізіка-матэматычных навук.

ПРА НАШЫХ СТУДЭНТАЎ

Фізікі — гэта больш як 500 камсамольцаў, аб'яднаных у 22 групы лясц курсаў. Фізікі — гэта лясцікі. У мастацкай самадзейнасці ўдзельнічаюць студэнты ўсіх курсаў. На факультэце пастаянна працуюць два вакальна-інструментальныя ансамблі, театр мініяцюр, гурток чытальнікаў і танцавальны калектыў. Студэнты нашага факультэта рыхтуюць канцэртныя праграмы, якія бачыць не толькі на факультэце і ва ўніверсітэце, але і ў раёнах вобласці. На факультэце праводзяцца конкурсы «Алё, мы шукаем таленты!», студэнцкія «Агеньчыкі» і вечары адпачынку, экскурсіі і паходы па вобласці і рэспубліцы.

Фізікі — гэта больш як 500 камсамольцаў, аб'яднаных у 22 групы лясц курсаў.

Фізікі — байцы студэнцкіх будаўнічых атрадаў. На факультэце сфарміравана ў гэтым годзе 6 атрадаў, якія будуць працаваць на будаўнічых меліярацыйных аб'ектах у Гомельскай вобласці. Нашы студэнцкія будаўнічыя атрады працуюць у Казахстане, Томскай вобласці, Кіеві АССР, Кірыму. За работу ў СВА многія студэнты факультэта атрымалі высокія ўзнагароды.

Фізікі — лектары. У школе маладога лектара займаецца 30 студэнтаў факультэта. Нашы студэнты чытаюць лекцыі ў школах, калгасах, саўгасах вобласці.

Фізікі — журналісты. Наценная газета — «Архімед» ужо не першы год з'яўляецца пераможцай конкурсу насценнага друку ўніверсітэта. Першыя вершы, апавяданні, заметкі знаходзяць шырокае кола чытачоў.

На факультэце 47 вядомых вучобы. Многія студэнты вучацца на «добра» і «выдатна». Спалучэнне патрабаванняў да сябе і да таварышаў, узаемадапамогі і пастаянная праца па авалоданню ведамі дазваляе ім дабівацца поспеху.

Калі ты, таварыш, хочаш быць будаўніком, важаком, спартсменам, артыстам, лектарам, журналістам і г. д., не перастаючы пры гэтым быць студэнтам, — прыходзь да нас на фізічны, і ты знойдзеш тут, аб чым марыў, станеш тым, кім хочаш. Мы чакаем цябе, юны сабра!

А. ГАДЛЕЎСКАЯ,
сакратар камсамольскага бюро фізічнага факультэта.

ПРА СПЕЦЫЯЛІЗАЦЫІ: «РАДЫЁФІЗІКА»

У 1972 годзе фізічны факультэт ГДУ выпусіў першую групу фізікаў, якія спецыялізаваліся ў галіне радыёфізікі. Чым жа займаюцца студэнты па гэтай спецыялізацыі, якія пытанні вывучаюць і ў якіх галінах навуцы і тэхнікі будуць працаваць?

Спецыялізацыя студэнтаў вядзецца ў пэўным напрамку, ахопліваючы частку пытанняў з шырокага кола праблем, якімі займаецца сучасная радыёфізіка.

Яшчэ са школы кожнаму вядома блок-схема радыёперадачы, або дакладней, блок-схема перадачы інфармацыі з дапамогай электрамагнітных хваляў.

У асноўным усё элементы блок-схемы, тэарэтычныя прынцыпы іх работы, метады разлікаў, метады вымярэння параметраў, канструктыўнае выкананне і вывучаюць будучыя радыёфізікі.

У працэсе навучання чытаюцца лекцыі і праводзяцца семінарыяныя заняткі па адпаведных дысцыплінах. Студэнты выконваюць влікі аб'ём лабараторных работ, праходзяць вытворчую

практыку на прамысловых прадпрыемствах. Вывучэнне спедшыцыпільн патрабуе ад студэнтаў добрага фізіка-матэматычнай падрыхтоўкі, якая ім даецца на працягу першых трох гадоў вучобы.

Навучанне заканчваецца абаронай дыпломнай работы, у якой даецца тэарэтычны аналіз і разлік (звычайна з прымяненнем ЭВМ) асобных устроўяў і прыводзяцца вынікі эксперыменту, выконваемага на вырабленых мадэлях.

Пасля заканчэння ўніверсітэта выпускнікі спецыялізацыі, які правіла, накіроўваюцца на работу на прамысловыя прадпрыемствы.

Радыёфізіка — гэта спецыялізацыя, якая прад'яўляе высокія патрабаванні да агульнай фізіка-матэматычнай падрыхтоўкі, патрабуе добрага ведання метадыкі вымярэнняў і навакаў работы з сучаснымі вымяральных прыборамі. Карцей кажучы, — спецыялізацыя цяжкая, але цікавая.

Э. ІНСПЕКТАРАУ,
кіраўнік спецыялізацыі.

«ФІЗІКА ЦВЁРДАГА ЦЕЛА»

Наша кафедра ажыццяўляе спецыялізацыю студэнтаў па фізіцы цвёрдага цела з ухілам да фізіцы трэння і паверхневых разбурэнняў.

Студэнты на спецыялізацыі вывучаюць побач з такімі дысцыплінамі як фізіка цвёрдага цела, фізічнае металазнаўства і г. д., спешкурсы па асновах трываласці паверхневага пласту (тэорыя трэння і зносу), фізіцы паверхневых з'яў і тонкіх плёнак, фізіка-хімічнай механіцы фрыкцыённага кантакта.

Вучэбны план спецыялізацыі прадугледжвае добрую падрыхтоўку студэнтаў па фізічных метадах даследаванняў паверхняў цвёрдых цел. Побач з тэарэтычнымі курсамі, прадугледжаны шырока лабараторны практыкум па фізічным металазнаўству, рэнтгенаструктурнаму аналізу, спектраскапіі, радыёспектраскапіі (ЯМР, ФМР, ПМР), электронаграфіі, фізіцы цвёрдага цела, механічных выпрабаванняў матэрыялаў, выпрабаванняў на трэнне і знос.

Выпускне спецыялісты могуць працаваць у НДІ, на розных прадпрыемствах і заводах, у заводскіх лабараторыях і канструктарскіх бюро, выкладчыкамі фізікі

вышэйшых і сярэдніх навучальных устаноў.

Выпускнікі 1971—1972 года былі размеркаваны і працуюць: 15 працэнтаў — у НДІ АН БССР, 15 працэнтаў — у вышэйшых навучальных установах, 30 працэнтаў — на заводах, 40 працэнтаў — у школах.

Калектыў кафедры фізікі цвёрдага цела вядзе вялікую навукова-даследчую работу ў рамках дзяржабоджэтных і гаспадарча-дагаворных сродкаў. Аб'ём гаспадарча-дагаворных работ складае 48.000 рублёў. Значная частка даследаванняў выконваецца аспірантамі і студэнтамі.

На кафедры пастаянна працуе 2 навуковыя семінары: для выкладчыкаў і для студэнтаў. На іх заслухоўваюцца вынікі навукова-даследчай работы, якая выконваецца на кафедры, а таксама навішнія дасягненні ў галіне навуцы і тэхнікі.

Актыўную работу праводзіць студэнцкае навуковае таварыства. За апошнія два гады на рэспубліканскі і ўсесаюзныя конкурсы было накіравана 10 студэнцкіх навуковых работ. Адна з іх атрымала спецыяльнае заахвочванне на ўсе-

саюзным конкурсе, чатыры — I катэгорыю, пяць — II катэгорыю. Многія студэнты выступалі на ўсесаюзных канферэнцыях і семінарах, на рэспубліканскіх студэнцкіх канферэнцыях, вялікая колькасць дакладаў была прадстаўлена на студэнцкіх канферэнцыях універсітэта.

В. БАЛАКІН,
заг. кафедры «Фізіка цвёрдага цела», дацэнт.

З ЦВЁРДЫМ НАМЕРАМ

Жаданне паступіць у ВНУ ўзнікла ў мяне яшчэ тады, калі я пісаў дыпломную работу ў тэхнікуме электронікі прыбораў. Краўнік праранавуў мне цікавую тэму, але з-за недастатковага ўзросту ведаў многія пытанні я не мог вырашыць сам. Тады я і адчуў вострую неабходнасць працягваць навучанне ў якой-небудзь фізічнай установе.

Ажыццяўленне гэтай задачы давалася адкласці на два гады. За час службы ў радах Савецкай Арміі маё

жаданне толькі ўзмацнілася. У вольны час я паўтараў матэматыку і фізіку.

Пасля звальнення з радыё Савецкай Арміі — месячным падрыхтоўчы курс, уступленні экзамены і, да вялікай радасці, я — студэнт фізічнага факультэта ГДУ.

Кінь сэнсу гаварыць аб тым, як цяжка займацца на ўніверсітэце пасля службы ў арміі. Але першы курс я закончыў паспяхова.

Ва ўніверсітэце я зразумеў, што хаця жыццё студэнцкае цяж-

кае, не хапае часу на ўсё, але гэта жыццё цікавае, багата вялікімі і маленькімі адкрыццямі, асабліва на нашым фізічным факультэце.

На трэцім курсе ў нас будзе размеркаванне па кафедрах. Час падаць аб выбары спецыялізацыі. Вось тут і пачынаюцца сумненні. Трэба выбраць адзін раз на ўсё жыццё. Цяжка будзе працаваць у далейшым, калі не спадабаецца спецыяльнасць, нават калі месца па размеркаванню дастанецца «цёплынкае». Але ўсё роўна, якую

б спецыяльнасць мы не выбралі, кім бы ні сталі, пасля заканчэння ўніверсітэта — усё мы фізікі, людзі, аб'яднаныя любоўю да свайго прадмета, да пошуку, да адкрыццяў. У фізіцы ж столькі многа яшчэ не адкрытага, загадкавага.

Не сумняюся, што работы, якія жадаюць паступіць на наш факультэт, потым не пашкодуюць аб гэтым, калі, канешне, ідуць да нас з цвёрдым намерам прысвяціць сябе фізіцы.

А. МАСЛАЎ,
студэнт 2-га курса фізічнага факультэта.

НА МІЖРЭСПУБЛІКАНСКОЙ СТУДЭНЦКАЙ КАНФЕРЭНЦЫІ

(Заканчэне.
Пачатак на 1-й стар.)

Прафесар Г. Забুলіс адначыў мэтазгоднасць уключэння ў тэматыку СНТ сур'езных праблем, на якіх можна прaverыць сілы будучыя вучоныя і тым самым аданіць узровень самой кафедры, пры якой працуе група, а таксама спыніўся на сувязі навукі з вытворчасцю і на вядучай ролі СНТ у падрыхтоўцы навуковых кадраў.

Затым пачалі сваю работу секцыі канферэнцыі. Мы прынялі ўдзел у рабоце секцыі арганізацыі і планавання вытворчасці, на якой была прадстаўлена найбольшая колькасць дэкладаў — звыш 20. Пераважная большасць работ выканана з прымяненнем сучасных метадаў і электронна-вылічальнай тэхнікі: шматфактарны карэляцыйна-рэгрэсіўны аналіз, сімплекс-метад, сеткавае планаванне і кіраванне, тэорыя масавага абслугоўвання, сацыялагічнае апісанне і эканамічны эксперымент. Шэраг работ выконваўся вялікім калектывам СНТ, па гаспадарча-дагаворнай тэматыцы ўкаранены вынікі даследаванняў студэнтаў Рыгі, Баку, Таліна, Уфы, Каунаса, Бе-

ларусі (БП, БПЧТУ, ГДУ, БДІНТ) і Калінінграда, што даець эканамічны перавысіць сотні тысяч рублёў. Пры такім высокім узроўні работ лепшым на секцыі быў прызнан дэклад М. Ткачова «Пытанні пабудовы аўтаматызаваных сістэм планавання і кіравання» (навуковы кіраўнік — кандыдат эканамічных навук в. а. дацэнта Г. Д. Трацэўская). Тэзісы нашых дэкладаў апублікаваныя, мы ўзнагароджаны дыпламамі аргкамітэта і медалямі.

Па аднадздушнаму прызначэнню ўдзельнікаў і гасцей XIX СНТК была арганізавана выдатна. У вольны час удзельнікі канферэнцыі змаглі пазнаёміцца з Каунасам, яго мінулым і сучасным, пабываць на прамысловых прадпрыемствах горада, на канцэртах і вечарах дружбы, Незабыўнае ўражанне зрабіў на нас IX форт — помнік гераізму і непахіснай волі саветскіх патрыотаў у гады Вялікай Айчыннай вайны. Тут мы вучыліся не толькі смела глядзець у будучае, але і ніколі не забываць мінулага. Рускія, літоўцы, эстонцы, студэнты 18 нацыянальнасцей на-

шай неабсяжнай Радзімы, тут адчувлі, што такое дружба і інтэрнацыяналізм.

Цёпла былі сустрэты і выступленні калектываў мастацкай самадзейнасці Каунаскага політэхнічнага інстытута — ансамбля песні і танца «Ямунас», мужчынскага хору. Надоўга запамятаюцца ўдзельнікам канферэнцыі наведванне Каунаскага музея імя М. К. Чурлёніса, галерэі вітражаў і скульптуры, вядомага музея д'яблаў — адзінага ў свеце, экскурсіі ў старажытнюю сталіцу Літвы — Тракай і ў Вільнюс.

Новыя сувязі, знаёмствы, кантакты, якія ўзніклі ў ходзе работ канферэнцыі, карысныя абмеркавання і вопытам на паліспізнанню НДРС з'яўляюцца таксама адным з пазітыўных момантаў. Вопыт сяброў заўсёды ааагачае. Ёсць, нам неабходна выкарыстаць тыя формы і метады НДРС, якія апрадалі сябе ў другіх вярэйшых навуцальных установах.

На пашырэння пасаджэнні аргкамітэта было вырашана правесці XX юбілейную СНТК навуцальных устаноў Прыбалтыкі і Беларусі ў Таліскім політэхнічным інстытуце, а XXI — у г. Кішыніёве.

**М. ТКАЧОВ,
В. ТРУХАУ,**

удзельнікі канферэнцыі, студэнты эканамічнага факультэта.

У нас у гасцях СУСТРЭЧА З ПЕСНЯІ

У мінулы панядзелак гасцем студэнтаў нашага універсітэта быў вядомы саветскі кампазітар-песеннік, заслужаны дзеяч мастацтваў РСФСР Марк Фрадкін. Ён расказаў аб сваім жыццёвым і творчым шляху, аб стварэнні музыкі для кінафільмаў і песняў.

Гледачы гораца аплацзіравалі масквічам за добры канцэрт. НА ЗДЫМКУ: пад акампанемент кампазітара Марка Фрадкіна выконваюць песню Н. Ахлопківа, В. Кузняцоў і Л. Палосін — аргтысты Маскоўскай эстрады. Фота А. Рудчанкі.

ЗНАЁМЦЕСЯ: КЛУБ «СЭРЦА АДАЮ ДЗЕЦЯМ»

«Усякі настаўнік, які прапрацаваў доўга — майстар. Кожны з вас, маладых педагогаў, будзе абавязкова майстрам, калі не кіне нашай справы, а наколькі ён авалодае майстэрствам, — залежыць ад асабістай настойлівасці».

А. МАКАРАНКА.

Сёння мы пазнаёміцца з яшчэ зусім юным клубам «Сэрца аддаю дзецям». Яго назва гаворыць сама за сябе. Так, работа гэтага клуба будзе прысвечана людзям адной з самых высакародных прафесій на зямлі — настаўнікам.

«Настаўнік! Колькі патрэбна любіць і агню, каб слухалі, каб верылі, каб помнілі людзі цябе!» Як стаць імяна такім? Як увайсці ў довер'е да дзяцей? Як заваяваць іх любоў і павагу? Які след пакіне ты, настаўнік, у жыцці дзяцей? А гэта так важна нам, будучым настаўнікам. Наш клуб паспрабуе дапамагчы адказаць на гэтыя і шэраг іншых шматлікіх пытанняў, звязаных з педагогічнай дзейнасцю, раскажа аб людзях, якія ўсё сваё жыццё прысвяцілі дзецям. Работа нашага клуба будзе праходзіць у школе. Там мы будзем чытаць даклады і лекцыі на ўсе тэмы, якія цікавяць дзяцей, будзем праводзіць вечары, канферэнцыі, дыспуты, ранішнікі.

Надаўна адбылося першае пасяджэнне нашага клуба, на якім студэнткі Л. Карабка і В. Аляксейкава расказалі аб жыцці і дзейнасці выдатнага педагога В. А. Сухамлінскага. Гэты пудоўны чалавек усё сваё жыццё прысвяціў дзецям, усё жыццё прапрацаваў у Паўлішўэйскай школе — настаўнікам, звучам, потым дырэктарам. Ім напісаны многія кнігі аб педагогічнай дзейнасці.

На пасяджэнні выступіла заслужаная настаўніца БССР былы дырэктар СШ № 19 г. Гомеля Вольга Цімафееўна Мядзведская. Яна працавала настаўніцай з 1922 года. Пачала сваю дзейнасць у сельскай пачатковай

школе. «Час быў цяжкі, — гаворыць Вольга Цімафееўна. — Настаўнікі ўдзельнічалі ў рабоце камбедлаў, вялі актыўную прапаганду Ствараліся калгасы. Былі выпадкі, калі бацькі выходзілі з калгаса, а дзеці хадзілі. Тоды вярталіся ў калгас і бацькі. Часта мы чулі словы: цяжкае дзіця. Але яго не нарадзілася цяжкім. Трэба даведацца аб прычынах, звязаных з сям'яй, і толькі тады брацца за гэтае дзіце».

З цікавасцю слухалі члены клуба выступленне цудоўнага педагога. Сваё выступленне Вольга Цімафееўна закончыла так: «Слова настаўнік абавязвае нас быць наперадзе. Будзьце заўсёды дастойнымі гэтага звання». З вялікай увагай прысутныя слухалі ўспаміны дацэнта кафедры педагогікі і псіхалогіі Яўгена Ігнатавіча Балашава пра Васіля Аляксандравіча Сухамлінскага, аб сустрэчах з ім, якія адбыліся на семінарах у Мінску і Гомелі.

Да адкрыцця клуба яго штаб правёў анкету сярод вучняў 8—10 класаў СШ № 11 г. Гомеля, у якой было прапанавана адказаць толькі на адно пытанне: яким я ўяўляю сабе настаўніка?

Мноства розных адказаў, але ідэал настаўніка ў рабят адзін і той жа. Мы, будучыя настаўнікі, павіны быць «абавязкова прыгожымі», «каб былі спартсменамі», «вясёлымі», «папрабавальнымі», «цудоўна ведаць свой прадмет», «павіны любіцца з думкамі вучня» і г. д.

Наперадзе ў нас яшчэ шмат сустрэч з цікавымі людзьмі, з выдатным педагогамі.

Прыходзіць у наш клуб, прыміце ў яго рабоце актыўны ўдзел, і вы пазнаеце радасць сувязі з работамі, адчуце гонар за высокае званне, якое атрымаеце вы, будучыя педагогі.

Т. БАРАДЗІНА,
старшыня савета клуба.

ДА 70-ГОДДЗЯ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ ПЛАТОНА ГАЛАВАЧА

НА БЫСТРЫНЯХ ЖЫЦЦА

Платон Галавач быў, бясспрэчна, надзеяй маладой беларускай літаратуры і, ва ўсякім разе, не строгім сумленнем. Гэтыя словы, якія належалі вядомаму рускаму пісьменніку Лідзіну, добра характарызуюць творчасць буйнога беларускага пісьменніка і грамадскага дзеяча.

Нарадзіўся Платон Раманавіч Галавач у 1903 годзе ў вёсцы Пабокаўшчына Бабруйскага раёна Магілёўскай вобласці. Дзяцінства яго было цяжкім, як і дзяцінства большасці яго раўеснікаў з бязімяльных сем'яў. Аб адукацыі не магло быць і размовы. Але настойлівы юнак многа займаўся самастойна, увесць час марыў аб сістэматычнай вучоце. Аднак толькі ў 1924 годзе яму, нарэшце, удаецца здэясніць сваю мару: яго накіруюць у Камуністычны ўніверсітэт імя У. І. Леніна, дзе ён правучыцца два гады. Тут Платон Раманавіч спрабуе свае сілы як пісьменнік. Ён піша невялікія аповяданні і друкое іх у камвуз'ўскім альманаху.

У верасні 1925 года з'яўляецца на старонках рэспубліканскай газеты «Саветская Беларусь» яго аповяданне «Загубленае жыццё», цёпла сустрэтае крытыкай і чытачамі Акрылены першым успехам, малады аўтар піша і публікуе новыя творы. У 1927 годзе выходзіць і першы зборнік яго аповяданняў «Дробязі жыцця». Творы, уключаныя ў зборнік, сведчылі аб шырыні і разнастайнасці творчага дыяпазону пісьменніка. Не аб лробрэях, а аб важнейшых жыццёвых праблемах гаворыць пісьменнік у творах. Тэмы першых твораў — барацьба з рытызмам сацыяльнай віроўнасці («Загубленае жыццё»), праблемы новага быту і класавай барацьбы ў вёсцы («Дзве дарогі»), пытанні грамадска-карыснай працы («Перад канцом»).

Пачатак літаратурнай работы Платона Галавача супадаў з вялікай грамадскай рабо-

тай, якая патрабавала напружання сіл. Пасля заканчэння камвуза, у 1926 годзе ён абраўся загадчыкам аргадзела ЦК камсамола Беларусі, а затым першым сакратаром ЦК ЛКСМБ і рэдактарам газеты «Чырвоная змена».

Працягваючы працаваць у жанры аповядання, Платон Галавач адначасова піша першыя апавесці — «Вінаваты» (1929 г.), «Спалох на загонах» (1930 г.). У апавесці «Вінаваты» аўтар лічыць, што ў сацыялістычнай маралі пільнасць неадрыўна ад чужацкі да людзей. Твор друкуецца ў часопісе, амаль адначасова выходзіць двама асобнымі выданнямі. Апавесць абмяркоўваюць і адабраўшы. Што ж дзячыцца мастацкіх якасцей, то, зразумела, ў гэтых адносінах яшчэ дае сябе ведаць адсутнасць вопыту над творам буйнога жанру.

Прыкметна вылучаецца ў мастацкіх адносінах яго другая апавесць — «Спалох на загонах». Яна адразу стала хрестаматычным творам, вытрымала на працягу 4 гадоў пяць выданняў на беларускай мове, была перакладзена на рускую, польскую і на многія мовы народаў СССР. Апавесць атрымала прызнанне і высокую ацэнку на старонках рэспубліканскага і саюзнага друку. Цёпла аб ёй адзавалі М. Горькі, з якім П. Галавач неаднаразова сустракаўся. Апавесць раскавае аб барацьбе за сацыялістычную перабудову вёскі. Шырыня абаргульненяў, праўдзівасць і смелае адлюстраванне падзеяў, паканае ролі партыі і рабочага класа ў будаўніцтве сацыялістычнай вёскі, імкненне паказаць складанасць жыцця, не ўтойваючы і трагічныя з'яў — усё гэта зрабіла твор папулярным, паставіла яго ў шэраг лепшых быту і класавай барацьбы ў вёсцы («Дзве дарогі»), пытанні грамадска-карыснай працы («Перад канцом»).

Пачатак літаратурнай работы Платона Галавача супадаў з вялікай грамадскай рабо-

тым працэсе, глыбокія перамены не толькі ў жыцці селян, але і ў іх псіхалогіі.

Пісьменнасць з поспехам спрабуюць з такой задачай, стварыць высокамастацкія образы людзей у іх індывідуальнай непаўторнасці (Клемс — тыповы вобраз селяніна-серадняка; Панас — камуніст, чалавек з глыбокім і моцным характарам; Мышкін — хітры і скрытны кулак і інш.).

Тэму калектывізацыі П. Галавач працягвае распрацоўваць і ў сваіх новых творах аб жыцці саветскай вёскі. Крокам наперад у адлюстраванні гістарычных змен у жыцці сялянства, новай творчай удачай пісьменніка стаў яго раман «Праз гады» (1935 г.) — твор складаным сюжэтам. Гэта твор аб лёсе сялянства і інтэлігенцыі, мастацка абгрунтаваны прычыны, якія прывялі лепшых прадстаўніцкі старой рускай інтэлігенцыі ў стан народа, удумлівы расказ аб складанасці такога шляху.

Творчасць Платона Галавача ў 30-я гады была выключна плённая. У 1934 годзе ён выдае новую кнігу — «Апавяданні», публікуе дзве апавесці «Носбіты нянавіці» (1936) і «Яны не пройдуць» (1937), прысвечаныя грамадзянскай вайне, апавесць аб камсамоле «Дарога ў свет», заканчвае работу над раманам «Ен», вывучае і збірае матэрыялы пра Кастуся Каліноўскага.

Платон Галавач у 30-х гадах толькі пачынаў уаходзіць у пэраў творчай сталасці. Аднак у 1937 годзе дзейнасць гэтага талентаўнага пісьменніка, жыццё якога было сапраўдным подзвігам, абарвалася. Але і цяпер жывучы паміж нас яго папамраўданае партыйныя, мэтанакіраваныя, высокамастацкія творы. Яны і зараз маюць вялікае вухаваючае значэнне.

Л. МЕЛЬНИКАВА,
выкладчыца кафедры беларускай літаратуры.

На здымку: члены клуба «Сэрца аддаю дзецям» у час сустрэчы з заслужанай настаўніцай БССР В. Ц. Мядзведскай (у

цэнтры) і дацэнтам кафедры педагогікі і псіхалогіі Я.І. Балашовым. Фота А. Рудчанкі.

ВЫЯВІЛІ МАЦНЕЙШЫХ

Выявіліся пераможцы яшчэ ў адным нумары праграмы агульна-універсітэцкай спартакіяды. Больш тэдня працягваўся турнір валеібалістаў. Асабліва цікава праходзілі сустрэчы жаночых каманд.

Ужо ўдзельнічаюць у спартакіядзе і дэлегаты валеібалісткі эканамічнага факультэта. Яны не праігралі ніводнай партыі і заслужана заваявалі перамогу. Другое месца заняла зборная каманда 2 курса факультэта фізічнага выхавання. У тройку прызеру таксама ўвайшлі студэнткі фізічнага факультэта.

Мужчынскі турнір без паражэнняў правяла каманда факультэта фізічнага выхавання. Другімі прызерамі сталі геолагі, трэцяе месца

заваявала каманда фізічнага факультэта.

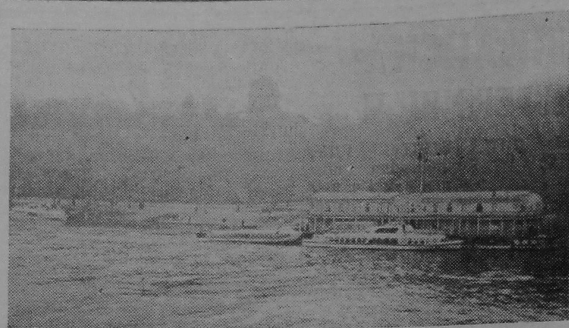
Судзейства сустрэч праводзілі брыгады з ліку старшакурснікаў факультэта фізічнага выхавання. Кваліфікаванымі і прынцыповымі арбітрамі зарэкамендавалі сябе Алена Сатнічка і Ташыяна Красава.

Узорна падрыхтавалі пляцоўку і абсталяванне старшы лабарант Аляксандр Іванавіч Рыбін і лабарант Аляксандр Аляксеевіч Косцікаў. Іх добрасумленныя адносіны да выканання сваіх абавязкаў у многім садзейнічалі высокай культуры правядзення турніру.

А. БОРСУК,
галоўны сакратар
спартакіяды.

НА СОЖЫ

Фотазюд студэнта другога

курса завочнага аддзялення эканамічнага факультэта Віктара ЦЯРЭШЧАНКІ.

ЭКСКУРСІЯ

Група І-21 другога курса гістарычнага аддзялення гісторыка-філалагічнага факультэта вызначыла высокую паспяховасць і актыўнасцю студэнтаў. Па выніках сацыялістычнага спаборніцтва яна заняла ва ўніверсітэце другое месца. Для заахвочвання 20 студэнтаў гэтай групы былі насланы ў трохдзённую экскурсію ў сталіцу братняй Украіны — Кіеў. Гамельчане знаёміліся з усімі слаўняцамі старажытнага горада, былі жаданымі гасцямі ў студэнцкай Кіеўскага дзяржаўнага ўніверсітэта.

СПРАВУ РАЗГЛЯДАЕ ТАВАРЫСКІ СУД

«ПРЫГОДЫ» Г. ШУФЕРА

хайл Княнін пераадолеў вышыню 190 сантыметраў, а Леанід Крупяноў скокнуў у даўжыню на 6 метраў 56 сантыметраў.

Студэнтка другога курса факультэта фізічнага выхавання Валянціна Крамлёўская перамагла ў абодвух гэтых відах праграмы сярод жанчын.

Пераможцы ўзнагароджаны дыпламамі і жэтонамі таварыства «Дынама».

СТУДЭНТЫ—ЧЭМПІЁНЫ «ДЫНАМА»

На гэтым тыдні спартыўнае таварыства «Дынама» адзначыла свой 50-гадовы юбілей. У гонар яго гомельскія дынамаўцы правялі свой вяскені адкрыты чэмпіянат па лёгкай атлетыцы. Разам з гаспадарамі на старт выйшлі і прадстаўнікі іншых таварыстваў абласнога цэнтра.

У спаборніцтвах прыняла ўдзел вялікая група студэнтаў нашага ўніверсітэта. У бегу на 60 метраў лепшы вынік — 6,9 секунды — паказаў Вячаслаў Башынскі.

Цікава, востра і напружана праходзіў забег трохкіламетровай дыстанцыі. На фінішы аднолькавы вынік паказалі Ула-

дзімір Якутовіч («Буравеснік») і Алег Курылін («Спартак») — 8 мінут 42,6 секунды. На імгненне наперадзе быў Якутовіч. Дарэчы, спартаківец таксама студэнт нашага ўніверсітэта.

Спаборніцтва па скачках у вышыню і даўжыню сярод мужчын і жанчын прайшлі пры раўназе прадстаўнікоў ГДУ. Мі-

студэнт універсітэта В. Бандарэнка, В. Дзёмчаў і В. Канаваленка. Яны прадеманстравалі сваю перавагу над усімі сапернікамі і ўпэўнена занялі першыя месцы ў сваіх вагавых катэгорыях.

У агульным заліку барцы «Буравеснік» сталі другімі прызерамі.

ПЕРАМОЖЦЫ ПЕРШЫХ МАЛАДЗЁЖНЫХ

Сёлта праводзіцца першыя Усеагульныя маладзёжныя спартыўныя гульні. Ім папярэднічаюць спаборніцтвы ў гарадах, абласцях і рэспубліках.

У мінулыя нядзелю выявіліся чэмпіёны першых спартыўных гульняў моладзі Гомельшчыны па класічнай барацьбе.

Паспяхова правялі турнір

студэнт універсітэта В. Бандарэнка, В. Дзёмчаў і В. Канаваленка. Яны прадеманстравалі сваю перавагу над усімі сапернікамі і ўпэўнена занялі першыя месцы ў сваіх вагавых катэгорыях.

У агульным заліку барцы «Буравеснік» сталі другімі прызерамі.

ДРУЖЫНІКІ — ЗНАЧКІСТЫ ГПА

На агульным сходзе нашай добраахвотнай народнай дружны было вырашана дабіцца таго, каб кожны член ДНД ужо сёлетняй вясной здаў нарматывы комплекс ГПА.

На працягу гэтых дзён дружыннікі арганізавана здавалі залкі. З пастаўленай задачай паспяхова справілася амаль усе

члены саставу нашай дружны. Хутка стане значкістам ГПА кожны наш дружыннік.

П. ШАЛЕМЧАНКА,
старшыня нізавога
спартыўнага савета,
П. РАМАНЕНКА,
камандзір ДНД гісторыка-філалагічнага факультэта.

ДОБРА ВЫСТУПІЛІ

Выявіліся чэмпіёны чарговага спартакіяды вышэйшых навучальных устаноў Беларускай ССР па цяжкай атлетыцы.

У спаборніцтвах прымаў удзел і штатнік Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Паспяхова выступілі студэнт чввёртага курса факультэта фізічнага выхавання Мікалай Кузняк і Уладзімір Эцін. Яны ўстанавілі новыя рэкорды ГДУ і вобласці. Мікалай Кузняк быў блізка да выканання нарматыва майстра спорту.

Ф. ШЫЛАК, трэнер каманды.

ДЭБЮТ

Год назад ва ўніверсітэце пачала працаваць секцыя па радыёспорце. Мы не мелі ўласнай базы, але з дапамогай абласнога радыё і клубу ДТСААФ наладзілі рэгулярныя трэнерынгі. І вось першая праверка набытых навыкаў — удзел у абласных спаборніцтвах па прыёму і перадачы радыёграм.

У абласным турніры радыстаў удзелнічала 12 каманд. На першым выступленні ўніверсітэцкіх радыстаў адбылася адсутнасць вопыту. У агуль-

ным заліку мы занялі пятае месца.

Асобныя студэнты паказалі нядрэнныя вынікі. Асабліва хочацца вызначыць Мікалая Федчанку (эканамічны факультэт) і Віктара Волкава (гісторыка-філалагічны факультэт). Яны ўключаны кандыдатамі ў зборную каманду Гомельшчыны. Пасведчанне грамадскага трэнера атрымаў першакурснік геалагічнага факультэта Алег Радзінскі.

Каманда ГДУ ўзнагароджана граматай за актыўны ўдзел у спаборніцтвах.

П. ЖУКАУ,
старшыня камітэта
ДТСААФ ГДУ.

Амаль два тыдні праходзіла першыя ГДУ па баскетболу, якое ўваходзіць у праграму агульнауніверсітэцкай спартакіяды.

НА ЗДЫМКУ: сустракаюцца каманды біёлага-глебавага факультэта і факультэта фізічнага выхавання. Перамаглі баскетбалісткі факультэта фізыхавання.

НА МЕДЫЦЫНСКІЯ ТЭМЫ

Харчовыя атручванні выклікаюцца рознымі мікрабамі і іх іады пры спажыванні заражонах прадуктаў.

Асноўнай крыніцай хваробатворных мікрабаў з'яўляюцца хатнія жывёліны, грызуны, хворы чалавек. Прычынамі харчовага атручвання часцей за ўсё бываюць парушэнні правіл транспарціроўкі прадуктаў. Асабліва часта гэта надзідаецца, калі прадукты з магазінаў дастаўляюцца адкрытымі, у забруджанай тары. Небяспечна транспарціроўка мясных, рыбных і малочных прадуктаў разам з гароднінай і фруктамі. Забруджваюцца прадукты мухамі, не вымытымі рукамі.

Атручванне здаецца і ад парушэння правіл захоўвання прадуктаў. Пры тэмпературы наветра звыш 18 градусаў адбываецца інтэнсіўнае размнажэнне мікрабаў і на працягу 1—2 гадзін зусім дображыццельныя мясныя, рыбныя і малочныя прадукты становяцца небяспечнымі. Асабліва неабходна быць

пільнымі ў дарозе, турыстычкіх паходах.

Часта прычынай харчовага атручвання з'яўляецца парушэнне правіл кулінарнай апрацоўкі прадуктаў. Яны недастаткова варацца або прасмажваюцца.

Летам, вясенню часта прычынай атручвання з'яўляюцца ядовітыя грыбы, вада адкрытых вадаёмаў: азёр, балот, рэк. Захворванне чалавека пасля спажывання заразнай ежы або вады наступае не адразу. Пры лёгкім цяжкім хвароба наступе праз 6—10 гадзін пасля прыёму заразнай ежы або вады. У хворага з'яўляецца тапіна, рвота, боль пад лямічкай. Пагаршаецца агульны стан, з'яўляецца слабасць, нярэдка павышаецца тэмпература.

У цяжкіх выпадках захворвання першыя сімптомы атручвання наступаюць раней — праз 2—3 гадзіны. Захворванне развіваецца бурна з анёмам, тэмпература павышаецца да 39—40 градусаў, рэзка пагаршаецца стан, рвота становіцца час-

ХАРЧОВЫЯ АТРУЧВАННІ

цей і праходзіць больш цяжка. Скура робіцца сухой, маршчыністая. Рысы твару заостраюцца, голас становіцца сілым. Пульс дрэннага напуўнення, ледзь пращупваецца, нагледжваюцца мышачныя сутаргі, можа развіцца вострая сардэчна-сасудзістая недастатковасць — колапс і смерць.

Пры аказанні дапамогі хвораму трэба хутэй вывесці са страўніка недабражыццельную ежу, мікробы і іх яды. З гэтай мэтай хвораму неабходна зрабіць прамыванне страўніка. У хатніх умовах, у дарозе прамыванне страўніка можна правесці шляхам дачы яму 4—6 шклянак гатаванай вады, пасля чаго выклікаць штучную рвоту. Так паўтараць некалькі разоў да поўнага выдалення са страўніка стравы. З мэтай выдалення з кішчачкі стравы неабходна паставіць ачышчальную клізму і даць слабительнае.

З мэтай папярэджання харчовых атручванняў неабходна

строга захоўваць наступныя меры прэвентыўнасці:

ахоўваць харчовыя прадукты ад забруджвання, асабліва пры транспарціроўцы. Для гэтага рэкамендуецца выкарыстоўваць поліэтыленавыя мяшкоўці. Захоўваць прадукты, якія хутка псуваюцца, у халадзільніку. Пры парушэнні правіл транспарціроўкі і ўмоў захоўвання прадукты грэба правараць на працягу 2—3 гадзін або прасмажваюць. У дарозе нельга браць з сабой прадукты, якія хутка псуваюцца, асабліва вараную каўбасу, катлеты, малочныя прадукты і рыбу. Лепш за ўсё захоўваюцца пры высокай тэмпературы гародніна, фрукты, консервы, вараныя яйкі. Перад спажываннем гэтыя прадукты трэба добра прамыць і абдаць варам.

Ахоўваць прадукты ад мух. На іх лапках заўсёды шмат мікрабаў.

Прабувайце захоўвання санітарных правілаў у аб'ектах грамадскага харчавання ў гандлёвай сетцы. Самі выконвайце іх.

Ф. ГАНЧЭЛЬ,
дацэнт,
В. ЛІЗУНОВА,
кандыдат медыцынскіх навук.